

Miedziana Góra, dnia 13.08.2015 r.

Znak:OSO.1710.2.2015

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
Al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 4
25-520 Kielce

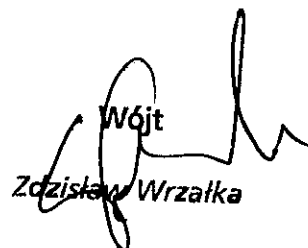
W odpowiedzi na wnioski pokontrolne sformułowane w Państwa „Wystąpieniu pokontrolnym” znak: LKI.410.005.05.2015 P/15/087 z dnia 13.07.2015 r. (data wpływu do urzędu) oraz w nawiązaniu do pisma z dnia 13.08.2015 r. w sprawie upływu terminu nadesłania informacji o sposobie wykorzystania lub nie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych, uprzejmie informuję, iż podjęte zostały działania względem ich realizacji.

1. W dniu 02.06.2015 r. w trakcie kontroli dokonaliśmy inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest znajdujących się na obiektach będących własnością gminy i przekazaliśmy marszałkowi województwa świętokrzyskiego ich wyniki w formie Informacji o wyrobach zawierających azbest.

2. Do czasu całkowitego usunięcia wyrobów zawierających azbest znajdujących się na budynkach będących własnością gminy corocznie będą przeprowadzane kontrole stanu tych wyrobów.

3. W dniu 13.08.2015 r. zostało przesłane pismo do wykonawcy prac Przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowo-Produkcyjnego „EURO-GAZ” Sp. j., Zgórsko, ul. Leśna 48, 26-052 Nowiny, w którym wykonawca został zobowiązany do przedkładania nam potwierdzeń dokonywania zgłoszeń zamiaru przeprowadzenia prac polegających na usunięciu wyrobów zawierających azbest przedłożonych do Okręgowego Inspektoratu Pracy w Kielcach, Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Kielcach, oraz do Państwowego Inspektora Sanitarnego w Kielcach.

Jednocześnie przepraszam za nieterminowe nadesłanie informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonaniu wniosków pokontrolnych sformułowanych w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 09.07.2015 r. oraz o podjętych działaniach ze względu na okres urlopowy.

Wójt
Zdzisław Wrzałka

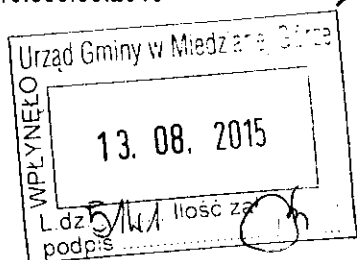

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

P/15/087

LKI.410.005.05.2015

P. H. Ziemia
P. J. J.

Kielce, dnia 10 sierpnia 2015 r.

Pan
Zdzisław Wrzałka
Wójt Gminy
Miedziana Góra

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach prosi o nadesłanie informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonaniu wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań, zawartych w wystąpieniu pokontrolnym znak: P/15/087, LKI.410.005.05.2015 z dnia 9 lipca 2015 r.

Przypominamy, że termin nadesłania odpowiedzi minął 3 sierpnia 2015 r.

?

DYREKTOR
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Kielcach
Grzegorz Walendzik
Grzegorz Walendzik

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

*original - sekretarz
kopia - kier. W. Piąszi
13.07.15*

LKI.410.005.05.2015
P/15/087

W P L Y N I E Ł O	Urząd Gminy w Miedzianej Górze	
	13. 07. 2015	
	L. dz. 4460	ilość zał. 2
	podpis <i>[signature]</i>	

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/087 – Realizacja programu oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032.
Okres objęty kontrolą	Lata 2009-2015 (do czasu zakończenia kontroli). Badaniami kontrolnymi objęto również zdarzenia i dokumenty sprzed 1 stycznia 2009 r. w przypadkach, gdy miały one związek z przedmiotem kontroli.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	Stanisław Łuczyński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93132 z dnia 5 maja 2015 r. [Dowód: akta kontroli str. 1-2]
Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy w Miedzianej Górze, ul. Urzędnicza 18, 26-085 Miedziana Góra (dalej: UG lub Urząd).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wójtem Gminy Miedziana Góra (dalej: Wójt) jest od 9 grudnia 2014 r. Zdzisław Wrzałka. Poprzednio, od 3 listopada 1998 r. do 8 grudnia 2014 r., Wójtem był Maciej Lubecki. [Dowód: akta kontroli str. 3]

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna	W związku przyjętym przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 maja 2002 r. „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, w Urzędzie podjęto działania w zakresie usuwania i unieszkodliwiania ww. wyrobów. Opracowano „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Miedziana Góra na lata 2007-2032”, który uchwalony został przez Radę Gminy w Miedzianej Górze w dniu 28 czerwca 2007 r. Zawierał on m.in. harmonogram działań na lata 2007-2010 i 2011-2014 oraz określał źródła jego finansowania. Przyjęta w „Programie na lata 2007-2010” szacunkowa masa całkowita 5.325.000 kg płyt azbestowo-cementowych (355.000 m²) znajdujących się na terenie gminy², była ok. 2,5-krotnie większa w porównaniu z masą tych wyrobów 2.151.325 kg wprowadzoną do bazy azbestowej na podstawie danych z przeprowadzonej inwentaryzacji w 2014 r. Przyczyną tego stanu, było nieprzeprowadzenie inwentaryzacji ww. wyrobów na etapie opracowywania „Programu na lata 2007-2010”. W latach 2009-2014 usuwano i unieszkodliwiano średniorocznie z terenu gminy 112.032 kg wyrobów zawierających azbest (tj. od 147.290 kg w 2012 r. do 82.040 kg w 2014 r.). Uwzględniając 18-letni okres realizacji „Programu”, tj. lata 2015-2032 oraz masę całkowitą 2.151.325 kg zinwentaryzowanych wyrobów z azbestem, która pozostała do usunięcia z terenu gminy (i wykazana została w bazie azbestowej na koniec 2014 r.), to średniorocznie z terenu gminy powinno być usuwane i unieszkodliwiane (w latach 2015-2032) 119.518 kg masy tych wyrobów. Całkowite usunięcie 2.151.325 kg ww. wyrobów byłoby realne do roku 2032, pod warunkiem zapewnienia przez gminę środków finansowych na powyższy cel³. Biorąc pod uwagę, że w latach 2007-2014 usunięto i unieszkodliwiono
--------------	--

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria dla oceny pozytywnej i negatywnej stosuje się ocenę opisową.

² Dane o wielkości użytkowanych wyrobów zawierających azbest przyjęto w „Programie” na podstawie złożonych w 2004 r. przez właścicieli nieruchomości „Informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania”.

³ Zgodnie z „Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” stanowiącym załącznik do uchwały nr 122/2009 Rady Ministrów z 14 lipca 2009 r., podstawowym warunkiem terminowego oczyszczania kraju z azbestu jest m.in. zapewnienie odpowiednich środków finansowych na prowadzenie prac związanych z bezpiecznym usuwaniem wyrobów zawierających azbest.

z terenu gminy ogółem 775.087 kg wyrobów zawierających azbest oraz masę (2.151.325 kg) zinwentaryzowanych wyrobów z azbestem, która pozostała jeszcze do usunięcia, to całkowite ich usunięcie i unieszkodliwienie byłoby realne do końca roku 2036.

W 2014 r. gmina wykorzystwała zgodnie z przeznaczeniem dotację celową w kwocie 9.600 zł otrzymaną z Ministerstwa Gospodarki na opracowanie „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miedziana Góra na lata 2014-2032”. Do dnia 9 czerwca 2015 r. Rada Gminy nie uchwaliła jeszcze programu usuwania wyrobów zawierających azbest na lata 2015-2032.

W „Wynikach inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miedziana Góra” (opracowanych w 2014 r., przez Zakład Analiz Środowiskowych „EKO-PRECYZJA”), nie wykazano jednej nieruchomości będącej własnością gminy (położonej w Ćmińsku przy ul. Wyręba 31), na terenie której usytuowany był budynek mieszkalny z pokryciem dachowym wykonanym z płyt falistych cementowo-azbestowych. Dopiero w toku niniejszej kontroli ww. wykonawca uzupełnił wyniki inwentaryzacji, zamieszczając dane dotyczące tego budynku.

W latach 2009-2014 prawidłowo dokonywano wyboru wykonawców prac związanych z demontażem, usuwaniem, transportem i unieszkodliwianiem z terenu gminy, wyrobów zawierających azbest. Umowy zawarte z wykonawcami ww. prac nie zobowiązywały do zgłoszenia zamiaru przeprowadzenia prac związanych z usuwaniem i unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest, właściwemu: organowi nadzoru budowlanego, okręgowemu inspektorowi pracy oraz państwowemu inspektorowi sanitarnemu. Wyjątkiem były dwie umowy z dnia 27 maja 2009 r. (z PHUP „EURO-GAZ” Sp.j. w Zgórsku) oraz z 26 maja 2010 r. (z „BIO-MED” Sp. z o. o. w Kielcach), w których dokonano zapisu o obowiązku zgłoszenia robót przez wykonawcę właściwemu powiatowemu inspektorowi nadzoru budowlanego i okręgowemu inspektorowi pracy.

W każdym roku okresu objętego kontrolą Urząd nie dokonywał inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest w dwóch obiektach będących własnością gminy, poprzez sporządzenie spisu z natury i w związku z tym nie przekazywali marszałkowi województwa świętokrzyskiego *Informacji o wyrobach zawierających azbest*. W okresie od 1 stycznia 2009 r. do 25 stycznia 2011 r. obowiązek ten wynikał z rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest⁴, natomiast od 26 stycznia 2011 r. – z rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest⁵.

Gmina Miedziana Góra, jako właściciel nieruchomości zabudowanych dwoma obiektami, w których występowały wyroby zawierające azbest, nie wywiązywała się z obowiązku, wynikającego z rozporządzenia w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest⁶, przeprowadzania kontroli stanu tych wyrobów i sporządzania oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania ww. wyrobów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja działań obejmujących przygotowanie i opracowanie programu oczyszczania gminy z azbestu

Opis stanu
faktycznego

1.1. Problematyką wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terenie gminy Miedziana Góra zajmuje się od 6 lutego 2013 r. Anna Socha, inspektor ds. rolnictwa i ochrony przyrody UG. Zgodnie z posiadanym przez nią zakresem czynności, do jej obowiązków należało m.in. zbieranie danych i sporządzanie informacji o rodzaju i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym

⁴ Dz. U. Nr 192, poz. 1876 ze zm.

⁵ Dz. U. z 2011 r. Nr 8, poz. 31.

⁶ Dz. U. Nr 71, poz. 649 ze zm.

substancji zawierających azbest, prowadzenie spraw związanych z edukacją ekologiczną, organizowanie przedsięwzięć proekologicznych, w tym dofinansowywanych z funduszy ochrony środowiska, prowadzenie publicznie dostępnego wykazu danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie oraz udostępnianie go w Biuletynie Informacji Publicznej. [Dowód: akta kontroli str. 3, 47-48]

W okresie od 27 sierpnia 2010 r. do 31 stycznia 2013 r. zagadnieniami usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy zajmowała się Alicja Szlufik, podinspektor ds. rolnictwa i ochrony przyrody UG. Zgodnie z posiadanym przez nią zakresem czynności, do jej obowiązków należało m.in. zbieranie danych i sporządzanie informacji o rodzaju i miejscach występowania substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska, w tym substancji zawierających azbest, aktualizowanie gminnego planu gospodarki odpadami i monitorowanie działań ujętych w tym planie, a także sporządzanie sprawozdań z jego realizacji. [Dowód: akta kontroli str. 49-50]

1.2. „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Miedziana Góra na lata 2007-2032” (dalej: Program)⁷ uchwalony został przez Radę Gminy uchwałą nr VII/63/07 z 28 czerwca 2007 r. Urząd przygotował Program w związku z:

- przyjętym przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 maja 2002 r. „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”,
- realizacją „Planu gospodarki odpadami dla gminy Miedziana Góra” przyjętego uchwałą nr XXV/202/05 Rady Gminy w Miedzianej Górze z 31 sierpnia 2005 r. w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska dla gminy Miedziana Góra”. [Dowód: akta kontroli str. 14, 15]

Program zawierał postanowienia, których realizacja miała zapewnić osiągnięcie założonego celu, tj. usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy, zapoznanie mieszkańców z procedurami usuwania, zabezpieczania i składowania azbestu oraz z możliwością pozyskania środków finansowych na powyższy cel. W Programie ujęto:

- harmonogram realizacji działań na lata 2007-2010 (harmonogram) określający m.in. działania informacyjno-edukacyjne realizowane poprzez zamieszczanie na stronie internetowej Urzędu informacji o szkodliwości azbestu oraz opracowanie materiałów informacyjnych do miesięcznika samorządowego „Głos Miedzianej Góry” (jako zadanie wykonywane w sposób ciągły przez pracowników Urzędu). Harmonogram zakładał coroczną aktualizację bazy danych przez pracowników Urzędu. Zgodnie z harmonogramem, w latach 2007-2010 na unieszkodliwianie odpadów z terenu nieruchomości osób fizycznych przewidziano środki finansowe⁸ w łącznej kwocie 295.000 zł (w tym: 50.000 zł w 2007 r., 75.000 zł w 2008 r., 80.000 zł w 2009 r., 90.000 zł w 2010 r.).

Harmonogram zakładał, że w latach 2008-2010 właściciele nieruchomości, z terenu których usunięte zostaną wyroby zawierające azbest, będą częściowo pokrywać koszty ich usuwania i unieszkodliwiania w wysokości odpowiednio: 20%, 25% i 33% rocznych kosztów utylizacji ww. wyrobów. Udział mieszkańców miał zostać uruchomiony, jeżeli koszt zadania w danym roku będzie wyższy niż suma środków dostępnych z Gminnego, Powiatowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej⁹. W latach 2008-2010 właściciele nieruchomości, z których usunięte zostały wyroby zawierające azbest, nie partycypowali w kosztach związanych z usuwaniem i unieszkodliwianiem tych wyrobów;

- zbiorczy wykaz wyrobów zawierających azbest, w którym wykazane zostały wyłącznie płyty azbestowo-cementowe stanowiące pokrycia dachowe obiektów budowlanych na

⁷ „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Miedziana Góra na lata 2007-2032” stanowi załącznik do uchwały Rady Gminy nr VII/63/07 z 28 czerwca 2007 r. Uchwała opublikowana została w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej gminy Miedziana Góra (www.miedzianagora.eobip.pl/bip_miedzianagora)

⁸ Środki finansowe: Gminnego, Powiatowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz środki właścicieli nieruchomości, na których występowały wyroby zawierające azbest.

⁹ Zgodnie z uchwałą nr XVII/148/08 Rady Gminy w Miedzianej Górze z 31 lipca 2008 r.

terenie gminy oraz rury azbestowo-cementowe, z których wykonany jest wodociąg gminny. Według ww. wykazu, na terenie dziesięciu sołectw znajdowały się 1.753 obiekty budowlane, w których występowały płyty faliste azbestowo-cementowe o łącznej powierzchni 355.000 m² (5.325 Mg)¹⁰ oraz 12.653 mb rur azbestowo-cementowych (316 Mg) wodociągu gminnego. Dane dotyczące powierzchni ww. płyt opracowano na podstawie „Informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania” złożonych w 2004 r. przez właścicieli nieruchomości. Natomiast dane dotyczące długości rur azbestowo-cementowych, uzyskano na podstawie inwentaryzacji wodociągu gminnego przeprowadzonej w 2000 r. Według Programu, aby do 2032 r. usunąć wszystkie płyty azbestowo-cementowe z terenu gminy, należałoby średnio co roku usuwać i unieszkodliwiać 4% tych płyt (213 Mg);

- koszt (jednostkowy) usunięcia i utylizacji 1 Mg odpadów zawierających azbest oszacowano na 320 zł (brutto). Założono, że na terenie jednej nieruchomości znajduje się ok. 130 m² czyli 2 Mg ww. odpadów. W związku z powyższym koszt usunięcia, transportu i utylizacji 2 Mg oszacowano na 840 zł (w tym koszt transportu na najbliższe składowisko zlokalizowane w miejscowości Dobrów gmina Tuczępy – 200 zł, utylizacji – 640 zł). Program zakładał, że do 2010 r. z terenu gminy zostanie usuniętych i unieszkodliwionych 700 Mg płyt azbestowo-cementowych (tj. 13% wszystkich płyt azbestowo-cementowych znajdujących się w gminie);
- monitoring działań określonych w części edukacyjno-informacyjnej Programu zakładał realizację w tym zakresie działań przez pracowników Urzędu i nauczycieli szkół z terenu gminy w formie protokołów, sprawozdań oraz zdjęć fotograficznych. W przypadku działań dotyczących usuwania i utylizacji odpadów zawierających azbest, założono, że ich realizacja prowadzona będzie poprzez: gromadzenie i rozpatrywanie wniosków od właścicieli nieruchomości, na których zlokalizowane są wyroby zawierające azbest, wnioskowanie przez Wójta gminy o dotacje na usuwanie i unieszkodliwianie ww. odpadów, przeprowadzanie postępowań w celu wyboru wykonawcy usługi usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest, sporządzanie protokołów z wykonania tych usług. Poza ww. zakresem działań, Program nie określał mierników służących monitorowaniu ww. działań oraz rodzaju i częstotliwości sporządzania sprawozdań z monitoringu, a tym samym z realizacji Programu. Tylko w uzasadnieniu uchwały Rady Gminy z 29 czerwca 2011 r.¹¹ zamieszczono informację o: wielkości usuniętych odpadów zawierających azbest w latach 2007-2010 (ogółem 326,937 Mg), kosztach realizacji zadania w ww. latach (ogółem 66.406 zł) i źródłach jego finansowania oraz procentowych wskaźnikach określających udział wielkości usuniętych odpadów z azbestem do całkowitej wielkości zinwentaryzowanych odpadów zawierających azbest (wskaźnik ogółem 8,3% przy założonym 16% wskaźniku na lata 2007-2010). [Dowód: akta kontroli str. 14-22, 25, 28-31]

Powyższy Program zgodny był z szablonem gminnego programu usuwania wyrobów zawierających azbest opracowanym na zlecenie Ministerstwa Gospodarki w 2006 r. Określono w nim bowiem następujące elementy: cel Programu, wyniki inwentaryzacji przeprowadzonej na podstawie informacji o wyrobach zawierających azbest złożonych przez mieszkańców gminy w 2004 r., harmonogram działań, działania informacyjno-edukacyjne, koszty realizacji Programu i źródła jego finansowania, monitoring i dokumentowanie poszczególnych działań. [Dowód: akta kontroli str. 16-22]

W latach 2007-2010, udział procentowy masy usuniętych i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest (wynikającej z protokołów odbioru robót), w masie całkowitej zinwentaryzowanych wyrobów z azbestem (wynikającej z danych liczbowych zawartych w bazie azbestowej), wynosił: 3,1% w 2007 r., 2,5% w 2008 r., 5,5% w 2009 r. oraz 6,5% w 2010 r. (łącznie 17,6%). A zatem w latach 2007-2008 ww. wskaźniki były niższe od

¹⁰ Masę płyt azbestowo-cementowych (5.325 Mg) wyliczono z zastosowaniem przelicznika, według którego 1 m² powierzchni płyt odpowiadał masie 15 kg.

¹¹ Uchwała nr VIII/59/11 Rady Gminy w Miedzianej Górze z 29 czerwca 2011 r. w sprawie zmiany uchwały nr VII/63/07 z 28 czerwca 2007 r. w sprawie uchwalenia „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Miedziana Góra na lata 2007-2032.

założonego w Programie 4% wskaźnika, natomiast w latach 2009-2010 były od niego wyższe. [Dowód: akta kontroli str. 217, 240, 244, 246, 248]

W latach 2007-2010 całkowite koszty usunięcia i unieszkodliwienia z terenu gminy wyrobów zawierających azbest wyniosły ogółem 150.415,50 zł i były niższe od określonych w harmonogramie (na lata 2007-2010) o 144.585 zł (o 96%). [Dowód: akta kontroli str. 263]

1.3. Uchwałami Rady Gminy z 29 czerwca 2011 r. i 24 października 2012 r. dokonano zmiany harmonogramu realizacji działań, kosztów realizacji Programu i źródeł jego finansowania. „Nowy” harmonogram obejmował realizację działań w latach 2011-2014 oraz określał koszty utylizacji odpadów zawierających azbest w wysokości ogółem 370.000 zł (w tym: 55.000 zł w 2011 r., 90.000 zł w 2012 r., 105.000 zł w 2013 r. i 120.000 zł w 2014 r.). Założono, że źródłem finansowania ww. kosztów będą środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW), budżetu powiatu kieleckiego oraz budżetu gminy, a także właścicieli nieruchomości (na terenie których znajdowały wyroby zawierające azbest), przy czym udział finansowy mieszkańców miał być uruchomiony, jeżeli koszt zadania w danym roku będzie wyższy niż suma środków dostępnych z ww. źródeł. W latach 2011-2014 właściciele nieruchomości, z terenu których usunięto i unieszkodliwiono wyroby zawierające azbest, nie partycypowali w kosztach ich usuwania i unieszkodliwiania. [Dowód: akta kontroli str. 28-32, 101, 102]

Na lata 2011-2014¹² założono w Programie utylizację ogółem 62.000 m² powierzchni (682.000 kg) wyrobów zawierających azbest (w tym: 9.000 m² w 2011 r., 16.000 m² w 2012 r., 17.000 m² w 2013 r. oraz 20.000 m² w 2014 r.). W badanych latach usunięto i unieszkodliwiono 448.150 kg ww. wyrobów, tj. 65,7% planowanych do unieszkodliwienia. [Dowód: akta kontroli str. 31, 262]

W latach 2009-2014 usuwano i unieszkodliwiano z terenu gminy średniorocznie 112.032 kg wyrobów zawierających azbest (tj. od 147.290 kg w 2012 r. do 82.040 kg w 2014 r.). Uwzględniając 18-letni okres realizacji „Programu”, tj. lata 2015-2032 oraz masę całkowitą 2.151.325 kg zinwentaryzowanych wyrobów z azbestem, która pozostała do usunięcia z terenu gminy (i wykazana została w bazie azbestowej na koniec 2014 r.), to średniorocznie z terenu gminy powinno być usuwane i unieszkodliwiane (w latach 2015-2032) 119.518 kg masy tych wyrobów. Całkowite usunięcie zinwentaryzowanej wielkości 2.151.325 kg ww. wyrobów byłoby realne do końca roku 2032, pod warunkiem zapewnienia przez gminę środków finansowych na powyższy cel. [Dowód: akta kontroli str. 33, 263]

Natomiast uwzględniając, że w latach 2007-2014 usunięto i unieszkodliwiono z terenu gminy ogółem 775.087 kg wyrobów zawierających azbest (w tym 326.937 kg w latach 2007-2010 i 448.150 kg w latach 2011-2014) oraz masę 2.151.325 kg zinwentaryzowanych wyrobów z azbestem, która pozostała jeszcze do usunięcia, to całkowite ich usunięcie i unieszkodliwienie byłoby realne do końca roku 2036. [Dowód: akta kontroli str. 29, 31, 33]

W latach 2011-2014 całkowite koszty usunięcia i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest wyniosły ogółem 165.183 zł i były niższe od określonych w harmonogramie (na lata 2011-2014) o 204.817 zł (o 124%). [Dowód: akta kontroli str. 263]

1.4. W latach 2013-2015 Wójt, mając dostęp do narzędzia informatycznego administrowanego przez Ministra Gospodarki na stronie internetowej www.bazaazbestowa.gov.pl, wywiązywał się z obowiązku określonego w § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji¹³ o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska¹⁴. Informacje za lata 2009-2011 przekazywane były marszałkowi w formie papierowej. [Dowód: akta kontroli str. 33, 245-259]

¹² Zgodnie z pkt 6 „Koszty realizacji Programu, źródła finansowania” zawartym w uchwale Rady Gminy w Miedzianej Górze nr VIII/59/11 z 29 czerwca 2011 r. o zmianie uchwały nr VII/63/07 Rady Gminy w Miedzianej Górze z 28 czerwca 2007 r. w sprawie uchwalenia „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Miedziana Góra na lata 2007-2032”.

¹³ Informacje za rok: 2012, 2013, 2014.

¹⁴ Dz. U. Nr 124, poz. 1033 ze zm.

Osoby fizyczne (niebędące przedsiębiorcami) przedkładały corocznie wójtowi informacje o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania, z tym, że liczba złożonych informacji (w latach 2008-2013) stanowiła ok. 2% informacji, które powinny wpłynąć do Urzędu. I tak np. na koniec 2013 r. wpłynęły 34 ww. informacje od osób fizycznych (niebędących przedsiębiorcami), natomiast liczba posesji, na terenie których znajdowały się wyroby zawierające azbest wynosiła 1.898. [Dowód: akta kontroli str. 56]

Anna Socha, inspektor ds. rolnictwa i ochrony przyrody UG wyjaśniła: (...) *Urząd Gminy w Miedzianej Górze nie podejmował działań w celu uzyskania od wszystkich właścicieli posesji, na których występują wyroby z azbestem, informacji o tych wyrobach (zgodnie z art. 162 ust. 4 i 5 ustawy Prawo ochrony środowiska), z powodu niewystarczającej liczby pracowników. W Referacie Inwestycji, Gospodarki Przestrzennej, Ochrony Środowiska i Gospodarki Nieruchomościami, w którym pracuję, tylko ja zajmuję się problematyką usuwania azbestu. Poza sprawami dotyczącymi usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu naszej gminy, zajmuje się również innymi sprawami służbowymi (zgodnie z posiadanym zakresem obowiązków). (...) Aby wyegzekwować od mieszkańców gminy ok. 2.000 wymaganych przepisem prawa, informacji o wyrobach zawierających azbest musiałabym zajmować się tylko tym zagadnieniem, co przy tak obszernym zakresie moich obowiązków jest niemożliwe.* [Dowód: akta kontroli str. 58]

1.5. Zgodnie z *Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032* do zadań samorządu gminnego należało m.in.:

- inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest,
- współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest,
- współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację Programu,
- współpraca z organami kontrolnymi (inspekcją sanitarną, inspekcją pracy, inspekcją nadzoru budowlanego i inspekcją ochrony środowiska).

Urząd rozpropagował wśród mieszkańców gminy ulotki o problematyce szkodliwości wyrobów zawierających azbest i potrzebie ich usuwania z terenu gminy. Ulotka zatytułowana *Azbest w twoim domu, czym grozi i jak się go pozbyć* przygotowana była w ramach realizacji zadań wynikających z „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” na zlecenie Ministra Gospodarki w 2008 r. Zawierała ona informacje dotyczące m.in.: sposobu przeprowadzenia oceny stanu technicznego oraz inwentaryzacji wyrobów azbestowych znajdujących się w gospodarstwach domowych, możliwości uzyskania pomocy w zakresie związanym z usuwaniem wyrobów azbestowych, stronę internetową www.bazaazbestowa.pl oraz stronę internetową Ministerstwa Gospodarki. Urząd dysponował szacunkową liczbą ok. 2.500 szt. ww. ulotek oraz ok. 2.000 sztuk poradników dla właścicieli i zarządców nieruchomości pn. „Co z tym azbestem” z 2013 r., który opracowany został przez stowarzyszenie Federacja Zielonych „GAJA” posiadającej status organizacji pożytku publicznego.

W miesięczniku samorządowym „Głos Miedzianej Góry” zamieszczane były informacje dotyczące szkodliwego działania wyrobów zawierających azbest, jak również informacje o możliwości składania przez mieszkańców gminy wniosków w sprawie dofinansowania kosztów demontażu, transportu i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest. Świadczą o tym artykuły prasowe (w ww. miesięczniku) jak np.: *Nie! dla rakotwórczego materiału* („Głos Miedzianej Góry” nr 6 z czerwca 2007 r.), *Gmina pozbywa się trucizny!* („Głos Miedzianej Góry” nr 2 z lutego 2010 r.), *Usuń azbest!* („Głos Miedzianej Góry” z lutego 2014 r.). Na stronie internetowej Urzędu www.miedziana-gora.pl w zakładce „Aktualności” zamieszczano informacje o naborze wniosków w sprawie dofinansowania kosztów demontażu i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest. [Dowód: akta kontroli str. 59-78]

1.6. Po raz pierwszy inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy przeprowadzona została w 2014 r. przez Zakład Analiz Środowiskowych „EKO-PRECYZJA”, w związku z zawarciem „Porozumienia” w dniu 30 maja 2014 r. pomiędzy Ministrem Gospodarki (jako zlecającym), a gminą Miedziana Góra (jako wykonawcą). Zgodnie

z „Porozumieniem”, zlecający zobowiązał się przekazać wykonawcy dotację celową w kwocie 9.600 zł po prawidłowym i całkowitym wykonaniu zadania pn. „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miedziana Góra”. Zakres zadania obejmował: opracowanie programu usuwania wyrobów zawierających azbest, inwentaryzację wyrobów zawierających azbest (dotyczącą osób fizycznych i prawnych wraz z warstwą obrysów obiektów z przypisanymi do obiektów numerami ewidencyjnymi działek i numerami ewidencyjnymi obrębów), wprowadzenie danych z inwentaryzacji do bazy azbestowej www.bazaazbestowa.gov.pl. Termin zakończenia ww. zadania określony został na 30 września 2014 r. W związku ze zrealizowaniem zakresu rzeczowego objętego „Porozumieniem”, Wójt gminy przekazał sprawozdanie z jego wykonania Ministerstwu Gospodarki przy piśmie z 6 października 2014 r. W dniu 14 listopada 2014 r. gmina otrzymała dotację celową w kwocie 9.600 zł. [Dowód: akta kontroli str. 151-155, 164-174]

Z wykonawcą zadania określonego w „Porozumieniu” (Zakładem Analiz Środowiskowych „EKO-PRECYZJA” Paweł Czupryn z siedzibą w Ustroniu), gmina zawarła umowę w dniu 19 marca 2014 r. Przedmiotem umowy było m.in.: opracowanie „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Miedziana Góra na lata 2014-2032”, przeprowadzenie inwentaryzacji budynków pokrytych lub obłożonych wyrobami zawierającymi azbest, sporządzenie oceny stopnia pilności usunięcia materiałów zawierających azbest według trzystopniowej skali ocen, zgodnie z metodologią określoną w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest. Wielkość masy całkowitej zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest, która wykazana została w bazie azbestowej na koniec 2014 r. (i pozostała do usunięcia z terenu gminy w latach 2015-2032) wynosiła 2.151.325 kg. Umowne wynagrodzenie wykonawcy wynosiło 12.080 zł (brutto). Zgodnie z protokołem odbioru z 30 września 2014 r. umowny zakres prac wykonany został terminowo i z należytą starannością. Za wykonanie przedmiotu umowy gmina zapłaciła wykonawcy 12.080 zł. [Dowód: akta kontroli str. 158-163]

1.7. W okresie objętym kontrolą wystąpił jeden przypadek składowania wyrobów zawierających azbest (uszkodzonych płyt eternitowych) w miejscu nieprzeznaczonym do tego celu (tj. na działce nr 350 w obrębie Ćmińsk Kościelny). Wójt gminy decyzją z 11 lutego 2014 r. nakazał usunięcie płyt eternitowych w terminie do 31 maja 2014 r. Usunięcia 1.700 kg ww. odpadów niebezpiecznych na składowisko odpadów zawierających azbest, tj. w Dobrowie (gmina Tuczępy) dokonała firma PHUP Euro-Gaz sp. j. w dniu 30 kwietnia 2014 r. [Dowód: akta kontroli str. 51-55]

Anna Socha, inspektor ds. rolnictwa i ochrony przyrody UG, wyjaśniła: *z wiedzy, którą posiadam, w latach 2009-2015 (do 14 maja 2015 r.) nie wpłynęły do Urzędu Gminy w Miedzianej Górze skargi dotyczące nielegalnego składowania wyrobów zawierających azbest, poza jedną z 10 stycznia 2014 r., która dotyczyła przypadku składowania eternitu na działce nr 350 położonej w obrębie Ćmińsk Kościelny (gmina Miedziana Góra). Postępowanie dowodowe przeprowadzone w powyższej sprawie przez pracowników Urzędu Gminy potwierdziło zasadność wniesionej skargi i skutkowało wydaniem decyzji przez Wójta Gminy (...).* [Dowód: akta kontroli str. 46]

1.8. W latach 2009, 2010 i 2012 wyboru wykonawców ww. prac związanych z demontażem, usuwaniem, transportem i unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miedziana Góra dokonano w trybie przetargu nieograniczonego, zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹⁵. O wyborze decydowała najniższa zaoferowana cena. Z wybranymi wykonawcami (w ww. latach) zawarte zostały pisemne umowy, w których określono m.in.: zakres rzeczowy zamówienia, obowiązki umowne wykonawcy i zamawiającego, termin zakończenia realizacji zamówienia, wynagrodzenie wykonawcy (za demontaż wyrobów zawierających azbest, usuwanie i transport tych wyrobów na składowisko oraz ich unieszkodliwianie), planowane wielkości wyrobów przewidziane do usunięcia, dokumenty stanowiące podstawę wystawienia faktur (tj. protokół odbioru prac spisany przez wykonawcę i właściciela po zakończeniu prac na

¹⁵ Dz. U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.

danej nieruchomości, kartę przekazania odpadów, oświadczenie o prawidłowości wykonania prac), sytuacji, w których z przyczyn zawinionych przez wykonawcę lub zamawiającego będą naliczane kary umowne. [Dowód: akta kontroli str. 266-291, 304-315]

W latach 2011, 2013 i 2014 wyboru wykonawców ww. prac dokonano poprzez wysłanie zaproszeń do składania ofert. Przed ich wysłaniem, zamawiający każdorazowo dokonał ustalenia szacunkowej wartości zamówienia. Wartości te nie przekraczały równowartości 14.000 euro. W zaproszeniach zamawiający określił m.in.: zakres rzeczowy prac, szacunkową wielkość wyrobów zawierających azbest przewidzianych do usunięcia, termin wykonania zamówienia, opis wymagań stawianych wykonawcy, sposób wyboru najkorzystniejszej oferty (tj. odpowiadającej wszystkim wymaganiom stawianym wykonawcy i o najniższej cenie). Z wybranymi wykonawcami zawarto pisemne umowy, w których określono m.in.: przedmiot umowy i jej zakres, termin realizacji usługi, wynagrodzenie wykonawcy oraz sytuacje, w których stronom umowy przysługiwały kary umowne. Do umownych obowiązków wykonawcy należało przekazanie odpadów zawierających azbest na składowisko odpadów w Dobrowie gmina Tuczępy. Wykonawca zobowiązany był również do wykonania wszystkich czynności zapisanych w zaproszeniu do składania ofert, w tym min. dotyczących potwierdzenia przyjęcia odpadów z azbestem od właściciela nieruchomości, kartą przekazania odpadu oraz przekazania oświadczenia o prawidłowości wykonania prac. [Dowód: akta kontroli str. 292-303, 316-339]

Zawarte umowy nie zobowiązywały wykonawców ww. prac do zgłoszenia zamiaru przeprowadzenia prac związanych z usuwaniem i unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest, właściwemu organowi nadzoru budowlanego, okręgowemu inspektorowi pracy oraz państwowemu inspektorowi sanitarnemu. Wyjątkiem były dwie umowy, jedna zawarta w dniu 27 maja 2009 r. (z PHUP „EURO-GAZ”) oraz druga zawarta w dniu 26 maja 2010 r. (z „BIO-MED” Sp. z o. o.), w których dokonano zapisu o obowiązku zgłoszenia robót przez wykonawcę właściwemu powiatowemu inspektorowi nadzoru budowlanego i okręgowemu inspektorowi pracy. [Dowód: akta kontroli str. 266-339]

Zgodnie z § 8 ust. 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki i Polityki Społecznej z 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, Urząd posiadał pisemne oświadczenia wykonawców („EURO-GAZ” i „BIO-MED”) o prawidłowości wykonania prac polegających na demontażu, usuwaniu, transporcie i unieszkodliwieniu odpadów zawierających azbest z terenu gminy Miedziana Góra, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych oraz przekazaniu odpadów z azbestem na składowisko odpadów w Dobrowie gmina Tuczępy. Posiadano również karty przekazania odpadów na ww. składowisko. [Dowód: akta kontroli str. 124-125, 128, 132, 135-136, 140, 149, 340-345]

1.9. W odniesieniu do zagadnienia dotyczącego rodzaju problemów, które zostały zidentyfikowane w latach 2009-2014 w związku z realizacją „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Miedziana Góra na lata 2007-2032”, Anna Socha, inspektor ds. rolnictwa i ochrony przyrody UG wyjaśniła, że w ww. latach nie zidentyfikowano tego rodzaju problemów, poza jednym. *Problemem tym jest brak środków finansowych u mieszkańców gminy Miedziana Góra na wykonanie nowych pokryć dachowych o czym niejednokrotnie przekonałam się z rozmów z mieszkańcami przy składaniu wniosków na dofinansowanie kosztów demontażu i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest.* [Dowód: akta kontroli str. 57-58]

1.10. Z informacji uzyskanych w toku kontroli od: Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kielcach (PPIS), Okręgowego Inspektora Pracy w Kielcach oraz Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Kielcach (PINB) wynika:

- w latach 2009-2015 (do 21.05.2015 r.) nie wpłynęły do PPIS zgłoszenia o zamiarze przeprowadzenia prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z położonych na terenie gminy Miedziana Góra obiektów, urządzeń budowlanych lub instalacji przemysłowych;
- w zasobach archiwalnych Okręgowego Inspektoratu Państwowej Inspekcji Pracy w Kielcach (PIP) brak było zgłoszeń od wykonawców realizujących prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych i przemysłowych na terenie gminy Miedziana Góra;

- PINB otrzymał w latach 2009-2010 ogółem 23 zgłoszenia (w tym jedno z roku 2009) o terminie wykonania prac polegających na usunięciu wyrobów zawierających azbest z budynków położonych w gminie Miedziana Góra. [Dowód: akta kontroli str. 211, 213, 215]

W związku z ww. informacją PINB, w toku kontroli dokonano sprawdzenia realizacji wniosków osób fizycznych dotyczących usunięcia z budynków i unieszkodliwienia, płyt falistych azbestowo-cementowych (tj. wg. adresów wskazanych w informacji PINB). Stwierdzono, że w 2010 r., spośród 22 wniosków, 17 zostało zrealizowanych. Natomiast pięć osób, pomimo złożonych wniosków, zrezygnowało z wykonania usługi usunięcia i unieszkodliwienia wyrobów z azbestem. W jednym przypadku dotyczącym 2009 r., adres podany w informacji PINB, nie dawał możliwości zidentyfikowania go z numerem posesji, z której usunięto wyroby zawierające azbest. [Dowód: akta kontroli str. 215-216]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w badanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. Na etapie przed opracowaniem „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Miedziana Góra na lata 2007-2032”, Urząd uzyskał informacje od mieszkańców gminy o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania, lecz nie weryfikował uzyskanych danych np. poprzez wizję lokalną w terenie lub zlecenie przeprowadzenia inwentaryzacji podmiotowi zewnętrznemu.

Anna Socha, inspektor ds. rolnictwa i ochrony przyrody UG, zajmująca się m.in. problematyką usuwania wyrobów zawierających azbest wyjaśniła: *w latach 2009-2013 gmina nie dokonywała weryfikacji danych liczbowych o wyrobach zawierających azbest w drodze zlecenia opracowania inwentaryzacji przez podmiot zewnętrzny, głównie z powodu braku środków finansowych w budżecie gminy na powyższy cel. Natomiast dokonywanie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest poprzez wizję lokalną, nie było możliwe ze względu na wielkość obsady kadrowej Referatu Inwestycji, Gospodarki Przestrzennej, Ochrony Środowiska i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu oraz duży zakres obowiązków służbowych pracowników merytorycznych tego Referatu. (...) Program (...) na lata 2007-2010, opracowany został przez pracowników Urzędu Gminy (...).* [Dowód: akta kontroli str. 3, 45-46]

Przyjęta w „Programie na lata 2007-2010” szacunkowa masa całkowita 5.325.000 kg płyt azbestowo-cementowych (355.000 m²) znajdujących się na terenie gminy, była ok. 2,5-krotnie większa w porównaniu z masą tych wyrobów 2.151.325 kg wprowadzoną do bazy azbestowej na podstawie danych z przeprowadzonej inwentaryzacji w 2014 r. W bazie tej gmina wykazała masę zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest następujące wielkości: w 2007 r. – 1.768.620 kg; w 2008 r. – 1.924.009 kg; w 2009 r. – 1.945.903 kg; w 2010 r. – 1.813.136 kg. Przyczyną ww. różnic było nieprzeprowadzenie inwentaryzacji ww. wyrobów na etapie poprzedzającym opracowanie „Programu”, na co wskazuje wielkość zinwentaryzowanej powierzchni (i masy) płyt azbestowo-cementowych w sołectwie Bobrza¹⁶. Stwierdzono bowiem, że wykazana w „Programie” powierzchnia 17.300 m² płyt azbestowo-cementowych w sołectwie Bobrza, była 2,7 razy większa od powierzchni zinwentaryzowanej wynoszącej 6.291 m² wynikającej z „Informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania”, które wpłynęły do Urzędu. [Dowód: akta kontroli str. 229, 261-262]

Anna Socha wyjaśniła: *nie są mi znane przyczyny trzykrotnego zawyżenia masy wyrobów zawierających azbest w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Miedziana Góra na lata 2007 – 2032.” Według mojej oceny i na podstawie dokumentów znajdujących się w Urzędzie Gminy (...), dane zamieszczone w bazie azbestowej są bardziej prawdopodobne. Na potwierdzenie ww. oceny zostały przeliczone wielkości ujęte w informacjach o wyrobach zawierających azbest zebranych od*

¹⁶ Sołectwo Bobrza jest jednym z dziesięciu sołectw gminy, w odniesieniu do którego sprawdzono w toku kontroli wielkość powierzchni płyt azbestowo-cementowych wynikającą z „Informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania”, w celu jej porównania z powierzchnią płyt azbestowo-cementowych znajdujących się w tym sołectwie i wykazaną w Programie.

Biorąc pod uwagę, że wykonawcy prac polegających na usunięciu wyrobów zawierających azbest z miejsca lub obiektu nie dokonywali w latach 2011-2014 zgłoszenia zamiaru przeprowadzenia tych prac właściwym organom kontrolnym (PINB, PPIS, PIP), zasadnym staje się podjęcie przez gminę współpracy z ww. organami (co najmniej w powyższym zakresie).

2. Działania właściciela nieruchomości w zakresie posiadanych wyrobów zawierających azbest

Opis stanu
faktycznego

Gmina była właścicielem dwóch nieruchomości, na terenie których występowały wyroby zawierające azbest, w tym:

- budynku murowanego, parterowego (niezamieszkałego) znajdującego się w Ćmińsku przy ul. Świętokrzyskiej 30, którego dach pokrywały płyty faliste cementowo-azbestowe o powierzchni 160 m². Stopień pilności III, określony został w inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest¹⁷, opracowanej w 2014 r. przez Zakład Analiz Środowiskowych „EKO-PRECYZJA” (kolejna ocena powinna być przeprowadzona w terminie do pięciu lat – do 2019 r.);
- budynku drewnianego, parterowego (niezamieszkałego) zlokalizowanego w Ćmińsku przy ul. Wyręba 31, którego dach pokrywały płyty faliste cementowo-azbestowe o powierzchni 72 m². Stopień pilności III, określony został w trakcie kontroli przez Zakład Analiz Środowiskowych „EKO-PRECYZJA”, w ramach uzupełnienia do ww. inwentaryzacji (kolejna ocena powinna być przeprowadzona w terminie do pięciu lat – do 2019 r.). [Dowód: akta kontroli str. 34, 97-98, 233-236, 352-354]

Nie stwierdzono uszkodzeń mechanicznych płyt falistych azbestowo-cementowych stanowiących pokrycia dachowe ww. budynków. Gmina posiada decyzje starosty kieleckiego o udzieleniu pozwolenia na rozbiórkę ww. obiektów¹⁸, tj. decyzję z 17 czerwca 2013 r. na rozbiórkę budynku przy ul. Świętokrzyskiej 30 oraz z 27 czerwca 2014 r. na rozbiórkę budynku przy ul. Wyręba 31. Do dnia przeprowadzania oględzin ww. budynków (21 maja 2015 r.) pokrycia dachowe nie zostały jeszcze zdemontowane. [Dowód: akta kontroli str. 35-44, 97-100]

Gmina jest właścicielem sieci wodociągowej wykonanej z rur azbestowo-cementowych o łącznej długości 12.670 mb, zarządzanej przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Miedzianej Górze (jednostkę organizacyjną gminy). W informacjach o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu (za lata 2009-2012), gmina zawiadamiała corocznie marszałka województwa świętokrzyskiego o ww. sieci wodociągowej wykonanej z rur azbestowo-cementowych. W „Programie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miedziana Góra na lata 2014-2032” zamieszczono informację o występowaniu 12.670 mb ww. rur azbestowo-cementowych i całkowitej masie 506,80 Mg. Pismem z 2 czerwca 2015 r. Wójt poinformował marszałka województwa świętokrzyskiego o ww. sieci wodociągowej wykonanej z rur azbestowo-cementowych. [Dowód: akta kontroli str. 34, 79, 84-85, 245, 247, 249, 254, 349]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2009-2013 gmina nie przeprowadziła inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest w dwóch obiektach będących własnością gminy poprzez sporządzenie spisu z natury. W związku z tym nie przekazywano również marszałkowi województwa świętokrzyskiego *Informacji o wyrobach zawierających azbest*. W okresie od 1 stycznia 2009 r. do 25 stycznia 2011 r. powyższe obowiązki wynikały z § 7 ust. 1, ust. 3, 4 i 6

¹⁷ Trzystopniowa skala oceny pilności usunięcia wyrobów zawierających azbest, wynika z metodologii określonej w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.

¹⁸ Zgodnie z pouczeniem zawartym w decyzji nr 972/2013 z 17 czerwca 2013 r. i decyzji nr 1026/2014 z 27 czerwca 2014 r., pozwolenie na rozbiórkę wygasa, jeżeli nie została ona rozpoczęta przed upływem 3 lat od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna lub jeżeli rozbiórka została przerwana na czas dłuższy niż 3 lata.

mieszkańców gminy w 2004 r. z sołectwa Bobrza, które potwierdzają, że ilość m² powierzchni płyt azbestowo-cementowych została zawyżona prawie trzykrotnie w stosunku do ujętych w Programie. [Dowód: akta kontroli str. 230-232]

2. W harmonogramie działań na lata 2007-2010 i 2011-2014 (ujętych w Programie) zakładano zorganizowanie m.in. w szkołach na terenie gminy turnieju wiedzy ekologicznej z uwzględnieniem szkodliwości azbestu. Źródłem sfinansowania turnieju miały być środki z budżetu gminy i Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w kwocie po 2.000 zł w 2008 r. i 2009 r., a w roku 2012, środki finansowe w kwocie 5.000 zł z budżetu gminy i WFOŚiGW. Referat Inwestycji, Gospodarki Przestrzennej, Ochrony Środowiska i Gospodarki Nieruchomościami UG nie posiadał dokumentów potwierdzających zorganizowanie ww. turnieju.

Anna Socha inspektor ds. rolnictwa i ochrony przyrody UG wyjaśniła: nie znam przyczyn, z powodu których brak jest dokumentów potwierdzających zorganizowanie turnieju wiedzy ekologicznej z uwzględnieniem szkodliwości azbestu (...). Z realizacji Programu miały być sporządzane protokoły, sprawozdania i zdjęcia z przeprowadzonych konkursów i akcji. Tego rodzaju dokumentów nie posiadam. Według mojej wiedzy, turniej najprawdopodobniej nie został przeprowadzony. [Dowód: akta kontroli str. 262, 264]

3. W związku z tym, że wykonawcy prac polegających na usunięciu wyrobów zawierających azbest z miejsca lub obiektu nie dokonywali w latach 2011-2014 zgłoszenia zamiaru przeprowadzenia tych prac Okręgowemu Inspektorowi Pracy w Kielcach, Powiatowemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego w Kielcach oraz Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Kielcach, zasadne staje się podjęcie przez gminę współpracy z ww. organami kontrolnymi (co najmniej w powyższym zakresie).

4. NIK zwraca uwagę, że nie dochowano należytej staranności przy dokonywaniu odbioru w dniu 30 września 2014 r. „Wyników inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miedziana Góra”.

W „Wynikach inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miedziana Góra” (opracowanych w 2014 r., przez Zakład Analiz Środowiskowych „EKO-PRECYZJA”), nie wykazano jednej nieruchomości będącej własnością gminy (położonej w Ćmińsku przy ul. Wyręba 31), na terenie której usytuowany był budynek mieszkalny z pokryciem dachowym wykonanym z płyt falistych cementowo-azbestowych. W związku z powyższym, wykonawca, na wniosek Wójta z 21 maja 2015 r., uzupełnił przedmiotowe opracowanie, zamieszczając w nim m.in. dane dotyczące: numeru działki ewidencyjnej i obrębu ewidencyjnego, stopnia pilności usunięcia azbestu oraz powierzchni 72m² wyrobów zawierających azbest stanowiących pokrycie dachowe ww. budynku. [Dowód: akta kontroli str. 86, 94-95, 158-161]

Ocena cząstkowa

W Urzędzie opracowano „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Miedziana Góra na lata 2007-2032”, który uchwalony został przez Radę Gminy w dniu 28 czerwca 2007 r. Zawierał on m.in. harmonogram działań na lata 2007-2010 i 2011-2014 oraz określał źródła jego finansowania. Biorąc pod uwagę, że w latach 2007-2014 usunięto i unieszkodliwiono z terenu gminy ogółem 775.087 kg wyrobów zawierających azbest oraz masę (2.151.325 kg) zinwentaryzowanych wyrobów z azbestem, która pozostała jeszcze do usunięcia, to całkowite ich usunięcie i unieszkodliwienie byłoby realne do końca roku 2036.

Przyjęta w „Programie na lata 2007-2010” szacunkowa masa całkowita 5.325.000 kg płyt azbestowo-cementowych (355.000 m²) znajdujących się na terenie gminy, była ok. 2,5-krotnie większa w porównaniu z masą tych wyrobów 2.151.325 kg wprowadzoną do bazy azbestowej na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji w 2014 r. Przyczyną tego stanu, było nieprzeprowadzenie inwentaryzacji ww. wyrobów na etapie opracowywania „Programu na lata 2007-2010”.

Nie dochowano należytej staranności przy odbiorze „Wyników inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Miedziana Góra”, w których nie wykazano jednej nieruchomości będącej własnością gminy, na terenie której usytuowany był budynek mieszkalny z pokryciem dachowym wykonanym z płyt falistych cementowo-azbestowych. Przedmiotowe opracowanie zostało uzupełnione w trakcie kontroli.

rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest, natomiast od 26 stycznia 2011 r. – z § 10 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest. Dopiero w dniu 2 czerwca 2015 r. Wójt gminy przekazał ww. *Informację* marszałkowi.

2. W okresie objętym kontrolą gmina Miedziana Góra, jako właściciel nieruchomości zabudowanych dwoma obiektami, w których występowały wyroby zawierające azbest, nie wywiązywała się z obowiązku, wynikającego z § 4 rozporządzenia w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, przeprowadzania kontroli stanu tych wyrobów i sporządzania oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania ww. wyrobów. [Dowód: akta kontroli str. 34, 87, 94, 349-351]

Anna Socha inspektor ds. rolnictwa i ochrony przyrody UG wyjaśniła m.in.: *informacje o wyrobach zawierających azbest z budynków będących własnością gminy nie były przekazywane zgodnie z § 10 ust.2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z 13 grudnia 2010 r., ponieważ pracownicy na stanowisku inspektora ds. rolnictwa i ochrony przyrody nie posiadali wiedzy na temat występowania gminnych budynków, na których zalegałyby wyroby zawierające azbest. (...).*[Dowód: akta kontroli str. 232]

Odpowiedzialność za nieprzeprowadzenie w latach 2010-2014 inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest w budynkach będących własnością gminy i nieprzekazanie marszałkowi województwa świętokrzyskiego *Informacji o wyrobach zawierających azbest* oraz nieopracowanie oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach będących własnością gminy ponoszą Alicja Szlufik, podinspektor ds. rolnictwa i ochrony przyrody UG, która w okresie od 27 sierpnia 2010 r. do 31 stycznia 2013 r. zajmowała się m.in. zbieraniem danych i sporządzaniem informacji o rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz Anna Socha, inspektor ds. rolnictwa i ochrony przyrody UG, której od 6 lutego 2013 r. powierzono realizację powyższych zadań. Z tytułu nadzoru odpowiedzialność ponosi Maciej Lubecki, były Wójt.

Ocena częściowa

W okresie objętym kontrolą pracownicy Urzędu nie dokonywali inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest w dwóch budynkach będących własnością gminy i nie przekazywali marszałkowi województwa świętokrzyskiego informacji o wynikach tej inwentaryzacji. Nie sporządzano również ocen stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania tych wyrobów.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁹, wnioskuje o:

1. Dokonywanie corocznie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest znajdujących się na obiektach będących własnością gminy do czasu ich całkowitego usunięcia oraz przekazywanie marszałkowi województwa świętokrzyskiego wyników tej inwentaryzacji w formie *Informacji o wyrobach zawierających azbest*, zgodnie z § 10 ust. 1 i 2 rozporządzenia z 13 grudnia 2010 r.
2. Przeprowadzanie kontroli stanu wyrobów zawierających azbest, do czasu ich występowania w obiektach stanowiących własność gminy, w terminach wynikających ze sporządzonych ocen stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania takich wyrobów, zgodnie z § 4 rozporządzenia w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.

¹⁹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

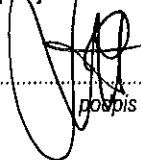
Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonaniu wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

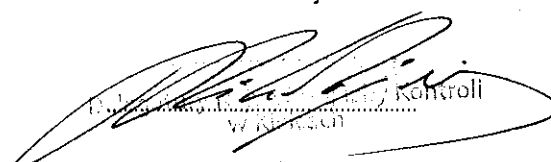
Kielce, dnia 29 lipca 2015 r.

Kontroler
Stanisław Łuczyński
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Wicedyrektor
Tadeusz Mikołajewicz

.....
podpis
Tadeusz Mikołajewicz